

Examining the Relationship Between Maternal Employment Guilt and Internalized Sexism in Mothers with Preschool Children

Binaz BOZKUR ^{a*} (ORCID ID - 0000-0002-3821-7489)

Oğuzcan ÇİĞ ^b (ORCID ID - 0000-0003-0448-0016)

^aMersin University, Faculty of Education, Mersin/Turkey

^bTokat Gaziosmanpaşa University, Faculty of Education, Tokat/Turkey

Article Info

DOI: 10.14812/cuefd.1125337

Article history:

Received 02.06.2022

Revised 14.11.2022

Accepted 16.12.2022

Keywords:

Mother Employment Guilt,
Internalized Sexism,
Loss of Self,
Self-Objectification,
Mother Role

Research Article

Abstract

Motherhood is an important part of gender inequality discussions and the basis of the unequal division of labor based on gender is mostly based on motherhood roles. It is stated that employed women have a high level of work-family conflict, perceive themselves to be far from being the "ideal" mother, and have higher levels of guilt. The internalization of sexist standards is thought to be effective in triggering and increasing feelings of guilt. In this context, this research sought to examine the sense of guilt felt by working mothers of pre-school children and the relationship of this feeling with internalized sexism and sociodemographic variables. 209 working mothers of pre-school children either in a part-time or full-time job participated in the study. Descriptive analysis, correlation analysis, and regression analysis were employed in the study. The results showed that the mother's guilt was positively related to the sub-dimensions of internalized sexism. Specifically, internalized powerlessness/loss of self and self-objectification from sub-dimensions of internalized sexism significantly predicted the mother's guilt. Additionally, weekly working hours and the number of children also predicted the mother's guilt. These results are important in terms of revealing the risks caused by the internalization of sexist norms that put serious pressure on mothers. Efforts towards gender equality are of great importance in increasing the quality of life for mothers in the family life and workplace.

Okul öncesi Dönemde Çocuğu Olan Annelerde Anne İstihdam Suçluluğu ve İçselleştirilmiş Cinsiyetçilik Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Makale Bilgisi

DOI: 10.14812/cuefd.1125337

Makale Geçmişi:

Geliş 02.06.2022

Düzeltilme 14.11.2022

Kabul 16.12.2022

Anahtar Kelimeler:

Anne İstihdam Suçluluğu,
İçselleştirilmiş Cinsiyetçilik,
Benlik Kaybı,
Kendini Nesneleştirme,
Anne Rolü

Araştırma Makalesi

Öz

Annelik toplumsal cinsiyet eşitsizliği tartışmalarında önemli bir yere sahiptir ve cinsiyete dayalı eşitsiz iş bölümünün temeli çoğunlukla annelik rollerine dayandırılmaktadır. Özellikle çalışan, yüksek düzeyde iş - aile çatışması yaşayan ve kendilerini "ideal" anne olmaktan oldukça uzak algılayan kadınların daha yüksek düzeyde suçluluk duydukları belirtilmektedir. Yaşanan suçluluk duygularında ise cinsiyetçi standartların içselleştirilmesinin etkili olduğu düşünülmektedir. Bu çerçevede araştırmamızın amacı, okul öncesi dönemde çocuğu olan annelerin istihdama ilişkin yaşadıkları suçluluk duygularının içselleştirilmiş cinsiyetçilik ve sosyo - demografik değişkenler açısından incelenmesidir. Araştırma, betimsel ve ilişkisel bir araştırma olarak tasarlanmıştır. Araştırmaya bir işte çalışan ve okul öncesi dönemde çocuğu bulunan 209 anne katılmıştır. Çalışmada betimsel analizler, korelasyon ve çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. Sonuçlar, anne istihdam suçluluğunun içselleştirilmiş cinsiyetçiliğin benlik kaybı/ içselleştirilmiş güçsüzlük, kendini nesneleştirme, derogasyon ve erkeği öneme alt boyutlarıyla pozitif yönde ilişkili olduğunu ve içselleştirilmiş cinsiyetçilik içerisinde de anne istihdam suçluluğunu anlamlı düzeyde yordayan boyutların benlik kaybı / içselleştirilmiş güçsüzlük ve kendini nesneleştirme olduğunu göstermiştir. Yine haftalık çalışma saati ve çocuk sayısı da istihdam suçluluğunu yordamaktadır. Bu sonuçlar

annelerin üzerinde ciddi bir baskı yaratan cinsiyetçi normların içselleştirilmesinin yarattığı riskleri ortaya çıkarması açısından önem taşımaktadır. Annelerin özel ve kamusal alandaki hayat kalitesini artırma konusunda cinsiyet eşitliğine yönelik çabalar büyük önem taşımaktadır.

Introduction

Quality early childhood education has a positive effect on both the mental and emotional development of the child (Barnett, 2001; Loeb et al., 2004; Shonkoff & Phillips, 2000). There are social, economic, and most importantly psychological dimensions that affect preschool children's ability and well-being to receive a quality education. Parents are primarily responsible for the healthy development, care, and education of their children in early childhood, and the opportunities for their children to benefit from a quality education may be related to the opportunities provided to the mother. The roles of mothers can be shaped according to the perceptions, definitions, and prejudices of the society in which they live. These predefined expectations regarding the family and the roles of parents sometimes affect the perceptions of mothers positively or negatively. One of the social phenomena that mothers are affected by is sexism.

Sexism is defined as beliefs, behaviors, and institutional practices that vary according to the gender of the person and can harm the person or contribute to gender inequality in society (Swim & Hyers, 2009). Sexism is sometimes internalized by women and may appear in a way that is directed toward themselves and/or other women. Different forms of internalized sexism are phenomena that are compatible with the roles adopted by women in the socialization processes and support the continuation of the existing gender hierarchy. Sexist attitudes are not only observed in men; they can be observed in both men and women in conscious or unconscious forms. The most common forms of sexism are (1) self-objectification (a woman defines her identity through her physical appearance), (2) women limiting competition with other women, (3) derogation (women's judgment of themselves and other women within the framework of gender stereotypes and devaluation of their identity as women), (4) internalized powerlessness and loss of self (a set of emotions and beliefs that make people feel even more powerless than they really are, and then lead them to act in accordance with that powerlessness, and situations in which women sacrifice their own needs and desires to meet the needs of other people, such as children, etc., and lose awareness) situations where they lose their awareness and lose their awareness, and (5) self-invalidation (women find their thoughts, opinions, beliefs, values, feelings, and preferences more invalid and less reliable than that of men's) (Bearman & Amrhein, 2014; Bozkur, 2020). Internalized sexism brings with it the internalization of feminine roles such as motherhood and the stereotypes assigned to these roles.

Motherhood has an important place in gender discussions. Chodorow (1978) argued that the cultural belief that child-rearing is the responsibility of women serves as the basis of patriarchy and the social and political oppression of women. Mothers' role in childcare is reinforced by the traditional breadwinning role given to fathers (Marsiglio et al., 2000) and the gender-based division of roles and responsibilities becomes more evident. Feminist literature heavily criticizes the idealization of motherhood and the desire of every woman to be a mother. For example, Beauvoir (1993) evaluates motherhood as a social and cultural structure rather than instinctive and states that this structure supports and reinforces the oppression of women with the roles attributed to them as a mother. Additionally, Rich also opposes the idea that and he disagrees with the idea that motherhood is instinctive, that this instinct facilitates childcare, and that women should prioritize motherhood to be accepted as good mothers, at the expense of their desires and social identities (Rich, 1995).

The role of motherhood, which imposes a heavy responsibility on women, has changed over time and new momism has emerged since the 1980s. "New momism" is a set of ideals, norms, and practices that appear to value motherhood, but it creates motherhood standards that are impossible for most mothers to meet. At the heart of the new momism is the discourse that no woman is complete until she has a child. Women are the best caregivers of children, and "good" mothers should dedicate the physical, emotional and psychological aspects of their self to their children 24/7 (Douglas & Michaels, 2005). The new momism ideology, which defines women primarily with motherhood and child care, tries to convince women that

their most important job is motherhood, however trying to meet impossible motherhood standards is quite tiring for women (O'Brien & Lynn, 2010). The internalization of the motherhood myth and thus the excessive motherhood standards for women over time has become a source of guilt for mothers (Rotkirch & Janhunen, 2010). The feeling of guilt is seen as a natural part of motherhood by society (Sutherland, 2010a). However, although it is emphasized that guilt is almost universal (Liss, Schiffrin & Rizzo, 2013), some risk factors increase maternal guilt: (1) excessive motherhood or inability to meet the impossible standards of new momism, (2) participation in the workforce and (3) excessive internalization of spousal and motherhood roles (Sutherland, 2010b). All three risk factors can contribute to mothers' guilt in working women.

There are studies in the literature examining the guilt experienced by working mothers (Borelli et al., 2017; Collins 2021; Constantinou et al., 2021; Elvin-Nowak, 1999; Liss et al., 2013; Maclean et al., 2021; Poduval & Poduval, 2009; Sánchez-Rodríguez et al., 2019). Motherhood myth and difficulty in fulfilling ideal motherhood norms are important factors in mothers' guilt (Constantinou et al., 2021). Working women with high levels of work-family conflict and women who perceive themselves to be far from being the "ideal" mother have a higher level of guilt (Maclean et al., 2021). On the other hand, the pressure of being the ideal mother puts excessive pressure on the work-family balance of women as they have to combine both private and business life and this may cause women to lower their career goals to fulfill their ideal motherhood expectations (Meeussen & Van Laar, 2018). Long working hours are also considered a risk factor for maternal delinquency. Weekly working hours can also increase the sense of guilt in working mothers, and maternal guilt is more intense in mothers who work longer hours (Collins, 2021).

Guilt, which is generally defined as an unpleasant emotional experience that occurs when a person believes that his behavior violates an ethical standard and harms another person (Baumeister et al., 1994), is a phenomenon that weakens the mental health of individuals. Mothers who feel the pressure of being an ideal mother and guilt experience low self-efficacy, high level of anxiety (Henderson et al., 2016; Sánchez-Rodríguez et al., 2019), and burnout (Meeussen & Van Laar, 2018; Sánchez-Rodríguez et al., 2019), and these issues affect their mental health and are observed more frequently. Maternal guilt can be evaluated as a factor that threatens psychological health. Mothers' difficulties in establishing a work-family balance and ensuing conflict may adversely affect the mother's work life, parenting skills, and health (Aarntzen et al., 2019; Glavin et al., 2011). Additionally, these issues have an impact on the mother-child relationship (Dunford & Granger, 2017; Henderson et al., 2016; Sutherland, 2010b).

Although the feeling of guilt caused by the role of traditional gender roles and gender inequality is commonly emphasized in the motherhood literature, especially in working mothers (Collins 2021; Maclean et al., 2021; Meeussen & Van Laar, 2018; Öke Karakaya et al., 2021), there is no study examining maternal guilt in the context of internalizing sexism in women. It is important to investigate the issue of sexism, especially in countries such as Turkey, which typically scores low on the gender equality index and where women have more limited opportunities to enter business life (Ollo-López & Goñi-Legaz, 2017). Exposure to sexist practices negatively affects women's mental health, but when exposed to similar standards and practices, women are affected at different levels. The relationship between sexism and psycho-social problems, the phenomenon of internalized sexism was also noticed in an earlier study (Capodilupo, 2017). In this context, examining whether employment delinquency of working mothers with preschool children is predicted by sexism internalization levels is important in terms of both working mothers' mental health, work efficiency, and the quality of their relationships with their children. In addition, it is thought that it is important to examine the connection between maternal delinquency and gender inequality, which is revealed in theoretical and qualitative studies, with a larger sample and quantitative data. Therefore, this study aims to examine the feeling of guilt feelings of working mothers who have children in preschool age in terms of internalized sexism and sociodemographic variables.

Method

Research Model

This research was designed as a descriptive and relational study aiming to examine the feeling of guilt felt by working mothers of young children in preschool age and the relationship of this feeling with internalized sexism and various demographic variables.

Study Group

Convenient sampling method was used in the study. School principals of six kindergartens in a province in the Mediterranean region were contacted and they agreed to participate in the study. Online versions of a demographic information survey and other data collection tools were shared via an online survey platform to be shared with qualifying mothers. Our sample consisted of 209 mothers who work either a part-time or full-time job. Our inclusion criteria were being literate, having internet access, and having at least one child at preschool age. Participation in the study was voluntary. Descriptive information about the study group is presented in Table 1.

Table 1

Descriptive Statistic of Demographic Information

Variables		
Mothers' Educational Attainment	f	%
Primary School	1	0.5
High School	12	5.7
Bachelor Degree	142	67.9
Graduate Degree	54	25.8
Mothers' Age	f	%
22-26 Years Old	1	0.5
27-35 Years Old	130	62.2
36-46 Years Old	74	35.4
47-55 Years Old	4	1.9
Mothers' Weekly Working Hours	f	%
1-10 Hours	28	13.4
11-20 Hours	12	5.7
21-30 Hours	83	39.7
31-40 Hours	46	22
Over 41 Hours	40	19.1
Number of Children	f	%
One	84	40.2
Two	103	49.3
Three or more	22	10.5
Preschool Enrollment of Children	f	%
Yes	135	64.6
No	74	35.4
Child's Age	F	%
12-23 Months Old	4	1.9
24-35 Months Old	12	5.7
36-47 Months Old	60	28.7
48-60 Months Old	55	26.3
61-72 Months Old	71	34
73-84 Months Old	7	3.3

Family's Monthly Income	f	%
Minimum Wage (4.253TL) or Below	6	2.9
Between Minimum Wage – 10.000 TL	118	56.5
Between 10.001 TL – 20.000 TL	72	34.4
Above 20001 TL	13	6.2

N= 209

Mothers with undergraduate degrees in the 27-35 age group represented 67.9% of all mothers who participated in the study. 64% of the mothers participating in the study send their children to preschool education institutions.

Data Collection Tools

Within the scope of this research, the Mother Employment Guilt Scale, the Internalized Sexism Scale, and the demographic information form were used as data collection tools.

Maternal Employment Guilt Scale: The “Mother Employment Guilt Scale” was used within the scope of the study. The necessary permissions were obtained from the researchers who developed the scale. The scale, which consists of a single factor and 15 items, aims to measure the employment guilt of mothers. The Cronbach Alpha internal consistency number of the scale was calculated as .94. High scores obtained from the scale indicate that mothers' employment guilt is high (Yüce-Selvi & Kantaş 2019).

Internalized Sexism Scale: The Internalized Sexism Scale is a 35-item and 5-sub-dimension scale. While the 13th and 31st items in the scale are reverse-coded, all other items are scored normally. The sub-dimensions are Self-Objectification (8 items), Derogation (7 items), Loss of Self/Internalized powerlessness (9 items), Competition/self separation (6 items), and Prioritizing Men (5 items). The scale is a five-point Likert scale. The sum of points that can be obtained from the scale varies between 46 and 230. The high score obtained from the Internalized Sexism Scale indicates that the woman's internalization of sexism is also high. The Cronbach Alpha internal consistency coefficient for the scale was calculated as .84 and the test-retest reliability as .76. For the sub-dimensions, the Cronbach Alpha internal consistency coefficient ranges between .75 and .66, and the test-retest reliability coefficient ranges between .64 and .76 (Bozkur, 2020).

Demographic Information Form: This form was prepared by the researchers to provide information about socio-demographic variables such as the participants' age, educational status, marital status, number of children, chores related to the child, whether the child enrolled in preschool education, years of experience in work, and father participation.

Data Collection and Analysis

Human Subject Research Committee approval for the research was obtained with the decision of Mersin University, Social and Human Sciences Ethics Committee, on 21.01.2021 with document number 3. The scales and information forms used within the scope of the research were first transferred to the Google forms platform and sent to the participants via e-mail. The collected data were analyzed using SPSS version 26. Regression analysis was employed. First, the normality assumption of the variables model were examined and the analyzes showed that the skewness indices (-1.11 - 1.26) and kurtosis indices (.177 - 1.85) were within the range of ± 2 , which is considered within acceptable limits (George & Mallery, 2003). The data were first analyzed descriptively and then Pearson Product Moments Correlation Coefficient analysis was performed to examine the relationships between the variables before the regression analysis. In the last analysis stage, multiple linear regression analysis was employed. The assumptions of the multiple linear regression analysis were tested. Among these assumptions, the correlation coefficient between the variables in the study was less than .80 and the Durbin-Watson value was around 2 (Field, 2009). The assumptions of VIF (Variance Inflation Factor) value was below 10 and the tolerance value was greater than .1 (Hair et al., 2014) were acquired. The result of the analysis, showed that there was no correlation above .80 (See Table 2). Based on the analysis, it was determined that the data were linear,

there was no multicollinearity (VIF: 1.04 - 1.50; Tolerance: .95 -.62) and the errors were independent (Durbin-Watson: 1.98).

Findings

The relationship between the sum scores from the maternal employment delinquency scale and the scores they obtained from the sub-dimensions of the Female Internalized Sexism Scale was examined with the Pearson Product Moments Correlation Coefficient and the results are shown in Table 2.

Table 2

Pearson Product-Moment Correlation Coefficients for the Variables Included in the Study

Variables	1	2	3	4	5	6
1. Maternal Guilt	-					
2. Self-Objectification	.25**	-				
3. Derogation	.17*	.33**	-			
4. Loss of self / internalized powerlessness	.33**	.28**	.39**	-		
5. Competition/self-separation	-.02	.08	.34**	.12	-	
6. Male prioritization	.16*	.49**	.41**	.22**	.20**	-

Note: **The correlations are significant at the .01 level. *The correlations are significant at the .05 level.

Pearson Product-Moment Correlation Coefficient results are displayed in Table 2. There were statistically significant relationships at various levels between maternal employment guilt and the sub-dimensions of internalized sexism. It was determined that there were significant relationships between maternal employment guilty and the sub-dimensions of the internalized sexism scale, except the Competition/Self separation sub-dimension. Maternal employment guilt was positively and moderately correlated with internalized powerlessness/loss of self sub-dimension. Maternal employment guilt had a small but positive correlation with self-objectification, derogation, and prioritizing the male.

Table 3 shows the results of the linear regression analysis in which the total score obtained from the maternal employment delinquency scale is predicted by the sub-dimensions of the sexism scale and several demographic variables.

Table 3

Linear Regression Analysis Results for Maternal Guilt

Variables	B	Sh	Beta	T	p
Self-Objectification	.57	.27	.16	2.13	.04
Derogation	.30	.37	.07	.82	.42
Loss of Self / Internalized Powerlessness	.90	.22	.28	4.07	.00
Competition/Self separation	-.12	.26	-.03	-.44	.66
Male prioritization	-.05	.43	-.01	-.11	.91
Number of children	-5.76	2.09	-.18	-2.76	.01
Weekly Working Hours	.26	.10	.16	2.52	.01
Income	.00	.00	.02	.27	.79

Note. $C < .001$, $R^2 = .20$

As seen in Table 3, this model examines the contributions of internalized sexism sub-dimensions and demographic variables. It was found that some variables predicted maternal employment guilt. In the model, the self-objectification sub-dimension ($B = .57$ and $p = .035$) statistically significantly predicted maternal guilt. A similar prediction power was also observed in the internalized powerlessness/loss of self sub-dimension ($B = .89$ and $p = .00$). Again, no statistically significant relationship for any other sub-dimensions of the Internalized Sexism Scale was observed. Among the demographic factors included in

the model, it was determined that the number of children ($B = -5.75$ and $p = .00$) and the weekly working hours ($B = .257$ and $p = .01$) variables significantly predicted maternal employment guilt. Income level and other demographic variables did not significantly predict maternal employment guilt.

Discussion

The findings in this study showed that maternal employment guilt was positively related to the sub-dimensions of internalized sexism, loss of self/ internalized powerlessness, self-objectification, derogation, and prioritizing the male. Again, internalized powerlessness/loss of self and self-objectification, which are sub-dimensions of internalized sexism, significantly predicted maternal employment guilt. Although the discussion of motherhood being biological or a sociological phenomenon, today the idea that motherhood is a phenomenon based on a social basis, that is, constructed by society, is accepted (Glenn, 1994). The results of this study suggest that women who experience pressure to be the perfect mother in line with traditional gender roles feel more guilty and this result is in line with the literature (Maclean et al., 2021; Neff, 2021). Studies examining the feelings of guilt in working mothers emphasize the role of traditional gender roles and gender inequality (Collins, 2021; Maclean et al., 2021; Meeussen & Van Laar, 2018; Öke Karakaya et al., 2021). These ideas and assumptions were supported by revealing the relationship between maternal guilt and internalization.

It has been determined that there is a statistically positive and significant relationship between internalized powerlessness/self-loss, which is one of the sub-dimensions of internalized sexism, and maternal employment guilt. Internalized powerlessness/self-loss sub-dimension is a significant predictor of maternal employment guilt. There are studies in the literature that women's perceptions of their own identity can change when they become mothers (Baraitser, 2006; Nicolson, 1999; Salmela-Aro et al., 2000; Steinberg, 2005) and that there may be changes in their self-perceptions as well (Ali et al., 2013). Loss of self refers to situations in which women give up their own needs and desires to meet the needs of others, and most of the time they are not aware of this (Bearman et al., 2009). Women are taught to be compassionate, altruistic, forgiving, and devoted in the role of a perfect wife and as mothers in society (kaNdIondlo, 2011), and excessive self-sacrifice can lead to loss of self. Especially when it comes to motherhood, women can be caught between their own identity and ideal motherhood identity, and the pressing idea of becoming a bad mother imposes itself ruthlessly. In turn, this can cause women to internalize the so-called ideal of motherhood (Badinter, 2010). Internalization of powerlessness is related to the fact that the hierarchical structure of sexism disproportionately distributes power between men and women and places women in a disadvantageous position compared to men in accessing resources, status, economic status, self-determination, and security (Bearman & Amrhein, 2014). It reinforces low expectations about what they don't do and what they can and cannot do (Bearman et al., 2009). As a result, women, and especially mothers, internalize powerlessness to avoid the costs of not acting according to gender stereotypes, while they can internalize excessive self-sacrifice resulting in loss of self which is considered a defense strategy against selfish stigma (Bozkur, 2020). There is a link between self-loss/internalized powerlessness and maternal employment guilt and thus, working women have higher levels of guilt when they perceive themselves to be far from ideal mothers (Maclean et al., 2021). As a result, women can lower their career goals to fulfill their maternal expectations (Meeussen & Van Laar, 2018). This is thought to be in line with the result from our current research results.

Again, a positive and significant relationship was found between self-objectification, which is one of the sub-dimensions of internalized sexism, and maternal employment guilt, and it was determined that self-objectification was a significant predictor of maternal employment guilt. These results are also supported by the systemic literature review study published by Beech, Kaufmann, and Anderson (2020), which includes the results of 20 articles. Similarly, Neff (2021) argues that the objectification of mothers in a gendered society is related to beliefs about sexism, self-objectification, social comparison, social media, and appearance control, and talks about the role of pressure to conform to expectations in mothers' self-objectification. It is thought that presenting happy and fit mothers as ideal, good mothers in the media (Bozkur & Taylan, 2020) also increases self-objectification in mothers. It is stated that increased self-objectification is associated with feelings of guilt and shame arising from not being able to

fulfill impossible motherhood standards (Neff, 2021) and these issues cause depressive symptoms, eating disorders, and body shame in mothers (Beech et al., 2020). In other words, self-objectification comes to the forefront as a factor that explains the feelings of guilt in working women who are under the pressure of the socially determined gender's body standards (being fit, well-groomed, etc.) and excessive motherhood standards.

In the study, derogation and prioritizing male sub-dimensions were positively associated, albeit small, with maternal employment guilt, but they were not found to be a significant predictor of employment guilt. Competition among women was not found to be associated with maternal employment guilt. These dimensions point to a more traditional point of view, which refers to leaving the decision-making power to men and judging women according to gender stereotypes (Bearman & Amrhein, 2014; Bozkur, 2020). Mother guilt, and in particular mother employment guilt, emphasizes the feelings of care, attention, sacrifice, and deficiencies that are attributed to the roles of motherhood in sexism. Again, there are intersections of the bodily aspect of motherhood and the sexist body perception. However, forms of sexism related to derogation, prioritization of men, and competition between women point to areas of sexism outside of maternal identity. It is thought that these factors play a role in predicting maternal employment guilt.

Some demographic characteristics such as weekly working hours and the number of children were found to be associated with maternal guilt. As the weekly working hours increase, maternal guilt increases. This result is supported by the result that the feeling of guilt is more intense in mothers who work longer hours (Collins, 2021). This can be explained by the fact that mothers find less time to spend with their children. It is thought that the new momism's discourse that "good mothers" must uninterruptedly dedicate the physical, emotional, and psychological aspects of their selves to their children (Douglas & Michaels, 2005) may also play a role in increasing guilt in mothers who work longer. Income status is not a significant predictor of mothers' employment guilt. In this study, it was observed that as the number of children the mothers have increased, the maternal guilt score decreased. Studies examining the relationship between the number of children and maternal guilt have reported conflicting results. Studies that consider the number of children as the total number of people in the family indicate that working mothers have difficulty establishing a balance between work and family (Cartwright, 1978; Keith & Schafer, 1980). On the other hand, results indicating that maternal guilt does not change according to the number of children (Mann & Thornburg, 1987; Sánchez-Rodríguez et al., 2019) are available in the literature. The results of this study can be explained by cultural differences. It is also possible for older children to share the responsibility of their siblings with their mothers, and this somehow decreases mothers' guilt when they have older children with some experience in helping mothers. However, it is concluded that it would be useful to conduct qualitative studies to obtain more in-depth information.

Author Contribution Rates

The authors contributed equally to the study.

Ethical Declaration

All rules included in the "Directive for Scientific Research and Publication Ethics in Higher Education Institutions" have been adhered to, and none of the "Actions Contrary to Scientific Research and Publication Ethics" included in the second section of the Directive have been implemented.

Conflict Statement

The author declares no competing interests.

Türkçe Sürümü

Giriş

Kaliteli bir erken çocukluk dönemi eğitiminin çocuğun hem zihinsel hem de duygusal gelişimine olumlu etkisi olduğu birçok araştırma tarafından belirtilmiştir (Barnett, 2001; Loeb vd., 2004; Shonkoff & Phillips, 2000). Okul öncesi dönemi çocuklarının kaliteli bir eğitim alabilmesini etkileyen toplumsal, ekonomik ve en önemlisi psikolojik boyutlar vardır. Erken çocukluk döneminde çocuğun sağlıklı gelişimi, bakımı ve eğitimden birincil derecede sorumlu olan ebeveynlerin çocukları için katı bir eğitimden faydalanabilmesi anneye sağlanan olanaklar ile ilişkili olabilmektedir. Annelerin rolleri içinde yaşadıkları toplumun aileye ve ebeveynlerin rollerine ilişkin algıları, tanımlamaları ve ön yargılarına göre şekillenebilmekte ve bazen olumlu bazen de olumsuz şekilde annelerin algılarını etkilemektedir. Annelerin etkilendiği toplumsal olgulardan biri cinsiyetçiliktir.

Cinsiyetçilik; kişinin cinsiyetine göre değişkenlik gösteren ve kişiye zarar verebilen ya da toplumdaki cinsiyet eşitsizliğinin korunmasını sağlamaya katkı sunan inançlar, davranışlar ve kurumsal pratikler olarak tanımlanmaktadır (Swim & Hyers, 2009). Cinsiyetçilik bazen kadınlar tarafından da içselleştirilmekte ve kendine ve/veya diğer kadınlara dönük bir biçimde ortaya çıkabilmektedir. İçselleştirilmiş cinsiyetçiliğin farklı formları sosyalizasyon süreçlerinde kadınlara benimsetilen roller ile uyumlu ve var olan toplumsal cinsiyet hiyerarşisinin sürmesini destekleyen olgulardır. Cinsiyetçi tavırlar sadece erkekler tarafından sergilenmez; bilinçli veya bilinçsiz formlarda hem kadın hem erkekler tarafından sergilenebilir. Cinsiyetçiliğin en sık görülen biçimleri: (1) kendini nesneleştirme (kadının kimliğini fiziksel görünüşüyle tanımlaması), (2) kadının rekabeti diğer kadınlarla sınırlaması, (3) derogasyon (kadınların kendilerini ve diğer kadınları toplumsal cinsiyet kalıp yargıları çerçevesinde yargılamaları ve kadın olarak kimliklerinin değerlerini azaltmaları), (4) içselleştirilmiş güçsüzlük ve benlik kaybı (insanları kendilerini gerçekte olduğundan daha da güçsüz hissettiren ve sonrasında onları bu güçsüzlüğe uygun biçimde hareket etmeye yönlendiren duygular ve inançlar dizisi ile kadınların, çocuk eş vb. diğer kişilerin ihtiyaçlarını karşılamak için kendi ihtiyaçlarını ve isteklerini feda ettikleri ve farkındalıklarını kayb ettikleri durumlar), (5) kendini geçersizleştirme (kadınların kendi düşünce, görüş, inanç, değer, duygu ve tercihlerini erkeklerinkinden daha geçersiz ve daha az güvenilir bulmaları) şeklindedir (Bearman & Amrhein, 2014; Bozkur, 2020). İçselleştirilmiş cinsiyetçilik kadınlıkla ve dolayısıyla annelikle ilgili rollerin ve bu rollere atanan kalıp yargıların da içselleştirilmesini beraberinde getirmektedir.

Annelik toplumsal cinsiyet tartışmalarında önemli bir yere sahiptir. Chodorow (1978) çocuk yetiştirmenin kadının sorumluluğu olduğuna dair kültürel inancın ataerkilliğin ve kadınların toplumsal ve politik baskılanmasının temeli olduğunu savunmuştur. Annelere yüklenen çocuk bakımı rolü ise babalara verilen geleneksel ekmek kazanma (breadwinning) (Marsiglio vd., 2000) rolü ile pekiştirilmekte ve cinsiyete dayalı iş bölümü daha belirgin hâle getirilmektedir. Anneliğin idealize edilmesine ve her kadının anne olma arzusu taşıdığına yönelik eleştirilerin de feminist literatürde yer aldığı gözlenmektedir. Örneğin; Beauvoir (1993) anneliği içgüdülerden ziyade sosyal ve kültürel bir yapı olarak değerlendirmekte ve bu yapının kadının anne olarak kendine atfedilen rollerle ezilmesini destekleyip pekiştirdiğini ifade etmektedir. Adrienne Rich ise anneliğin içgüdüsel olduğu, bu içgüdü'nün çocuk bakımını kolaylaştırdığı ve kadınların iyi anneler olarak kabul edilmeleri için kişisel istek ve sosyal kimliklerinden fedakârlık etmek pahasına annelik görevine öncelik vermesi gerektiği fikrine karşı çıkmaktadır (Rich, 1995).

Kadına ağır bir sorumluluk yükleyen annelik rolü zamanla değişime uğramış ve 1980'lerden yeni annecilik (new momism) ortaya çıkmıştır. "Yeni annecilik, anneliğe değer veriyor gibi görünen, ancak aslında çoğu annenin karşılaması imkânsız olan annelik standartlarını yaratan bir dizi idealler, normlar ve uygulamalardır. Yeni anneciliğin merkezinde hiçbir kadının çocuğu olana kadar tamamlanmadığı söylemi vardır. Kadınlar çocukların en iyi bakıcılarıdır ve "iyi" anneler benliklerinin fiziksel, duygusal ve psikolojik yönlerini 7/24 kesintisiz olarak çocuklarına adanmışlardır (Douglas & Michaels, 2005). Kadınları her şeyden önce annelik ve çocuk bakımı ile tanımlayan yeni annecilik ideolojisi kadınları en önemli işlerinin annelik

olduğuna inandırmaya çalışmakta imkânsız annelik standartlarını karşılamaya çalışmak kadınlar için oldukça yorucu olmaktadır (O'Brien & Lynn, 2010). Annelik mitinin ve dolayısıyla aşırı annelik standartlarının zamanla kadınlar tarafından içselleştirilmesi, anneler için bir suçluluk kaynağı hâline gelmiştir (Rotkirch & Janhunen, 2010). Hatta suçluluk duygusu toplum tarafından anneliğin doğal bir parçası gibi görülmektedir (Sutherland, 2010a). Ancak her ne kadar suçluluk duygusunun neredeyse evrensel olduğu (Liss vd., 2013) vurgulansa da anne suçluluğunu arttıran risk faktörleri olarak (1) aşırı annelik veya yeni anneciliğin imkânsız standartlarını karşılayamama, (2) iş gücüne katılım ile (3) eş ve anne rollerinin aşırı derecede içselleştirilmesine dikkat çekilmektedir (Sutherland, 2010b). Her üç risk faktörü ise çalışan kadınlarda bir araya gelebilmektedir.

Literatürde çalışan annelerin yaşadığı suçluluğa ilişkin çalışmalar yer almaktadır (Borelli vd., 2017; Collins 2021; Constantinou vd., 2021; Elvin-Nowak, 1999; Liss vd., 2013; Maclean vd., 2021; Poduval & Poduval, 2009; Sánchez-Rodríguez vd., 2019). Annelerin suçluluk hissetmesinde annelik miti ve ideal annelik normlarını yerine getirmekte zorlanma önemli faktörlerdir (Constantinou vd., 2021). Özellikle çalışan, yüksek düzeyde iş-aile çatışması yaşayan ve kendilerini "ideal" anne olmaktan oldukça uzak algılayan kadınların daha yüksek düzeyde suçluluk duydukları belirtilmektedir (Maclean vd., 2021). Diğer taraftan ideal anne olma baskısı, kadınların iş-aile dengesini zorlamakta ve her iki yaşam alanını da birleştirebilmek için tercih yapmak zorunda kaldıkça, kadınlar ideal annelik beklentilerini yerine getirmek için kariyer hedeflerini düşürebilmektedirler (Meeussen & Van Laar, 2018). Çalışan annelerde haftalık çalışma saatinin de suçluluk duygusunu arttırabildiği ve daha uzun çalışan annelerde anne suçluluğu duygusunun daha yoğun görüldüğü belirtilmektedir (Collins, 2021). Bu çerçevede uzun çalışma saatleri de anne suçluluğunda bir risk faktörü olarak değerlendirilmektedir.

Genel olarak bir kişi davranışının etik bir standardı ihlal ettiğine ve bunun başka bir kişiye zarar verdiğine inandığında ortaya çıkan ve hoş olmayan bir duygusal deneyim olarak tanımlanan (Baumeister vd., 1994) suçluluk, bireylerin ruh sağlığını zayıflatan bir olgudur. Özellikle ideal annelik baskısı ve buna bağlı olarak suçluluk duygusu yaşayan annelerde düşük öz-yeterlik, yüksek düzeyde anksiyete (Henderso vd., 2016; Sánchez-Rodríguez vd., 2019) ve tükenmişlik (Meeussen & Van Laar, 2018; Sánchez-Rodríguez vd., 2019) gibi ruh sağlığını olumsuz etkileyen sorunların daha sık görüldüğü belirtilmektedir. Bu durum anne suçluluğunun psikolojik sağlığı tehdit eden bir unsur olarak değerlendirilebileceğini göstermektedir. Annelerin iş-aile dengesini kurmakta zorlanması ve buna bağlı olarak ortaya çıkan çatışma annenin iş hayatı, ebeveynlik becerileri ve sağlığını olumsuz etkileyebilmektedir (Aarntzen vd., 2019; Glavin vd., 2011). Bu ve benzer sorunların anne-çocuk ilişkisini olumsuz etkileyebileceği belirtilmektedir (Dunford & Granger, 2017; Henderson vd., 2016; Sutherland, 2010b).

Literatürde anne suçluluğu ve özellikle çalışan annelerdeki suçluluk duygularının incelendiği çalışmalarda bu suçluluk duygularında geleneksel toplumsal cinsiyet rollerinin ve cinsiyet eşitsizliğinin rolü vurgulansa da (Collins 2021; Maclean vd., 2021; Meeussen & Van Laar, 2018; Öke Karakaya vd., 2021) çalışan kadınlarda anne suçluluğunun kadınlarda cinsiyetçiliği içselleştirme bağlamında inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Özellikle Türkiye gibi cinsiyet eşitliği endeksinde düşük puana sahip ve kadınların iş yaşamına girmekte daha kısıtlı imkânların bulunduğu ülkelerde (Ollo-López & Goñi-Legaz, 2017) cinsiyetçilik konusunun araştırılması önem arz etmektedir. Cinsiyetçi uygulamalara maruz kalmanın kadınlarda ruh sağlığını olumsuz etkilediği ancak aynı cinsiyetçi uygulamalara maruz kaldıklarında bile kadınların farklı düzeylerde etkilenmeleri söz konusudur. Bu nedenle cinsiyetçilik ve psiko-sosyal sorunların ilişkisi araştırılırken içselleştirilmiş cinsiyetçilik olgusu da fark edilmiştir (Capodilupo, 2017). Bu çerçevede okul öncesi çağda çocuğu olan ve çalışan annelerin istihdam suçluluğunun cinsiyetçiliği içselleştirme düzeyleri tarafından yordayıp yordanmadığının incelenmesi, hem çalışan annelerin ruh sağlığı hem çalışma verimlilikleri hem de çocuklarıyla kurdukları ilişkilerin kalitesi açısından önem taşımaktadır. Ayrıca teorik olarak ve nitel araştırmalarda ortaya konulan anne suçluluğu ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği arasındaki bağlantının daha geniş bir örneklem ve nicel veriler yoluyla da ortaya konulmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle bu araştırmanın amacı, okul öncesi dönemde çocuğu olan annelerin anne istihdamına yönelik suçluluk duygularının içselleştirilmiş cinsiyetçilikler ve sosyodemografik değişkenler açısından incelenmesidir.

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu araştırma okul öncesi dönem yaşı çocuğu bulunan çalışan annelerin hissettikleri suçluluk duygusunu ve bu duygunun içselleştirilmiş cinsiyetçilik ve çeşitli demografik değişkenler ile ilişkisini incelemeyi hedefleyen betimsel ve ilişkisel bir araştırma olarak tasarlanmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışmada uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Akdeniz bölgesindeki bir ilde bulunan altı anaokulunun yöneticileri ile iletişime geçilerek çalışma kapsamında kullanılan veri toplama araçlarının bağlantı linki anneler ile paylaşıldı. Çalışma grubu; bir işte yarı veya tam zamanlı çalışan, okuma yazma bilen, internet erişimi olan, okul öncesi dönemde en az bir çocuğu bulunan ve çalışmaya gönüllü olarak katılan 209 anne oluşturmaktadır. Çalışma grubuna ilişkin betimsel bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1

Çalışma Grubuna Ait Betimsel Veriler

Değişkenler	f	%
Anne Eğitim Durumu		
İlkokul	1	0.5
Lise	12	5.7
Lisans	142	67.9
Lisansüstü	54	25.8
Anne Yaş		
22-26 Arası	1	0.5
27-35 Arası	130	62.2
36-46 Arası	74	35.4
47-55 Arası	4	1.9
Anne Haftalık Çalışma Saati		
1-10 Saat Arası	28	13.4
11-20 Saat Arası	12	5.7
21-30 Saat Arası	83	39.7
31-40 Saat Arası	46	22
41 ve Üstü	40	19.1
Çocuk Sayısı		
Bir	84	40.2
İki	103	49.3
Üç ve üstü	22	10.5
Çocuğun Okul Öncesi Eğitime Devam Etme Durumu		
Evet	135	64.6
Hayır	74	35.4
73-84 Ay	7	3.3
Gelir Durumu		
Asgari Ücret (4253TL) ve Altı	6	2.9
Asgari Ücret - 10000 Arası	118	56.5
10001-20000 Arası	72	34.4
20001 ve Üstü	13	6.2

Not: n=209

Tablo incelendiğinde 27-35 yaş grubunda olan lisans mezunu annelerin daha yoğun olduğu gözlenmektedir. Araştırmaya katılan annelerin %64’ü çocuğunu okul öncesi eğitim kurumuna göndermektedir.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırma kapsamında, veri toplama aracı olarak Anne İstihdam Suçluluğu Ölçeği, Kadınlarda İçselleştirilmiş Cinsiyetçilik Ölçeği ve demografik bilgi formu kullanılmıştır.

Anne İstihdam Suçluluğu Ölçeği: Çalışma kapsamında “Anne İstihdam Suçluluğu Ölçeği” kullanılmıştır. Bunun için öncelikle ölçeği geliştiren kişilerden gerekli izinler alınmıştır. Tek faktör ve 15 maddeden oluşan ölçek annelerin istihdam suçluluğunu ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık sayısı .94 olarak hesaplanmıştır. Ölçekten alınan yüksek puan annelerin istihdam suçluluğunun yüksek olduğunu göstermektedir (Yüce-Selvi & Kantaş 2019).

İçselleştirilmiş Cinsiyetçilik Ölçeği: İçselleştirilmiş Cinsiyetçilik Ölçeği 35 maddeli ve 5 alt boyutlu bir ölçektir. Ölçekte yer alan 13. ve 31. maddeler ters puanlanırken diğer tüm maddeler ise düz puanlanmaktadır. Ölçekte Kendini Nesneleştirme (8 madde), Derogasyon (7 madde), Benlik Kaybı/İçselleştirilmiş Güçsüzlük (9 madde), Rekabet/Ayrıksılık (6 madde) ve Erkeği Önceleme (5 madde) alt boyutları yer almaktadır. Ölçek Likert tipinde beşli derecelendirmeye sahiptir. İçselleştirilmiş Cinsiyetçilik Ölçeği’nden alınan puan yüksekliği kadının cinsiyetçiliği içselleştirmesinin de yüksek olduğuna işaret etmektedir. Ölçeğin toplamının Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .84 test tekrar test güvenilirliği ise .76 olarak hesaplanmıştır. Alt boyutlar için ise Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .75 ile .66 arasında test tekrar test güvenilirlik katsayısı ise .64 ile .76 arasında değişmektedir (Bozkur, 2020).

Kişisel Bilgi Formu: Bu form araştırmacılar tarafından katılımcılara ait yaş, eğitim durumu, medeni durum, çocuk sayısı, çocuğun bakımını kimin üstlendiği, çocuğun okul öncesi eğitimine devam edip etmediği, çalışma yılı, baba katılımı vb. sosyo-demografik değişkenlere ilişkin bilgi elde etmek amacıyla hazırlanmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma için Mersin Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu’nun 1. 01. 2021 tarihli ve 03 sayılı kararı ile onay alınmıştır. Araştırma kapsamında kullanılan ölçekler ve bilgi formu öncelikle Google forms platformuna aktarılmış ve katılımcılara elektronik posta yoluyla iletilmiştir. Toplanan veriler SPSS versiyon 26 kullanılarak analiz edilmiştir. Öncelikle regresyon analizine konu olan değişkenlerin normallik varsayımı incelenmiş ve yapılan analizler çarpıklık indekslerinin (-1,11 – 1,26) ve basıklık indekslerinin (.177 - 1,85) ± 2 aralığında yani kabul edilebilir sınırlar içerisinde (George & Mallery, 2003) olduğu gözlenmiştir. Veriler öncelikle betimsel açıdan incelenmiş ve daha sonra regresyon analizine alınan değişkenlerin birbirleriyle ilişkilerini incelemek için Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Katsayısı analizi yapılmıştır. Son analiz aşamasında ise çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Çoklu doğrusal regresyon analizinin varsayımları test edilmiştir. Bu varsayımlar arasında çalışmaya konu olan değişkenler arasındaki korelasyon katsayısının .80’den küçük olması Durbin-Watson değerinin 2 değeri civarında olması (Field, 2009). VIF (Variance Inflation Factor) değerinin 10’un altında olması ve son olarak da tolerans değerinin .1’den büyük olması (Hair vd., 2014) varsayımları test edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda .80’in üzerinde korelasyon olmadığı (Bkz Tablo2) gözlenmiştir. Yapılan analizlerde verilerin doğrusal olduğu, çoklu bağlantı problemi olmadığı (VIF: 1.04-1.50; Tolerans: .95- .62) ve hataların bağımsız olduğu (Durbin-Watson: 1.98) saptanmıştır.

Bulgular

Bu nitel araştırmada ortaya çıkan bulgular, araştırmanın amacına ve araştırma sorularına uygun Çalışmaya katılan bireylerin anne istihdam suçluluğu ölçeğinden elde ettiği toplam puanlar ile Kadınlarda İçselleştirilmiş Cinsiyetçilik Ölçeği’nin alt boyutlarından elde ettikleri puanlar arasındaki ilişki Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı ile incelenmiş ve elde edilen sonuçlar Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2*Çalışmada Yer Alan Değişkenlere İlişkin Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayıları*

Değişkenler	1	2	3	4	5	6
1. Anne Suçluluğu	-					
2. Kendini Nesneleştirme	.25**	-				
3. Deragosyon	.17*	.33**	-			
4. Benlik Kaybı/İçselleştirilmiş Güçsüzlük	.33**	.28**	.39**	-		
5. Rekabet / Ayrıksılık	-.02	.08	.34**	.12	-	
6. Erkeği Önceleme	.16*	.49**	.41**	.22**	.20**	-

Not: **Korelasyonlar .01düzeyinde anlamlıdır; *Korelasyonlar .05 düzeyinde anlamlıdır

Tablo 2 incelendiğinde anne istihdam suçluluğu ile içselleştirilmiş cinsiyetçiliğin alt boyutları arasında çeşitli düzeylerde anlamlı ilişkiler olduğu gözlemlenmiştir. Anne istihdam suçluluğu ile içselleştirilmiş cinsiyetçilik ölçeğinin alt boyutları arasında, Rekabet/Ayrıksılık alt boyutu istisna olmak üzere, anlamlı ilişkiler olduğu saptanmıştır. Anne istihdam suçluluğu; içselleştirilmiş güçsüzlük/benlik kaybı alt boyutu ile pozitif ve orta düzeyde, kendini nesneleştirme, deragosyon ve erkeği önceleme ile ise pozitif ve düşük düzeyde anlamlı korelasyon göstermektedir.

Anne istihdam suçluluğu ölçeğinden elde edilen toplam puanın cinsiyetçilik ölçeğinin alt boyutları ve bazı demografik değişkenler tarafından yordanmasının incelendiği doğrusal regresyon analizinin sonuçları Tablo 3’de gösterilmiştir.

Tablo 3*Anne Suçluluğunun Yordanmasına İlişkin Doğrusal Regresyon Analizi*

Değişken	B	Sh	Beta	T	p
Kendini Nesneleştirme	.57	.27	.16	2.13	.04
Deragosyon	.30	.37	.07	.82	.42
Benlik Kaybı / İçselleştirilmiş Güçsüzlük	.90	.22	.28	4.07	.00
Rekabet / Ayrıksılık	-.12	.26	-.03	-.44	.66
Erkeği Önceleme	-.05	.43	-.01	-.11	.91
Çocuk Sayısı	-5.76	2.09	-.18	-2.76	.01
Haftalık Çalışma Saati	.26	.10	.16	2.52	.01
Gelir Düzeyi	.00	.00	.02	.27	.79

Not: $p < .001$, $R^2 = .20$

Tablo 3’te görüldüğü gibi içselleştirilmiş cinsiyetçilik alt boyutlarının ve demografik değişkenlerin katkılarının ele alındığı modelde bazı değişkenlerin anne istihdam suçluluğunu yordadığı görülmüştür. Modelde kendini nesneleştirme alt-boyutunun (B= .57 ve p= .035) istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde anne suçluluğunu yordadığı gözlemlenmiştir. Benzer bir yordayıcılık içselleştirilmiş güçsüzlük/benlik kaybı alt boyutunda da (B= .89 ve p= .00) gözlemlenmiştir. İçselleştirilmiş cinsiyetçilik ölçeğinin diğer alt boyutlarının istatistiksel olarak anlamlı bir yordayıcılığı gözlemlenmemiştir. Modele alınan demografik faktörler arasında çocuk sayısı (B= -5.75 ve p= .00) ve haftalık çalışma saati (B= .257 ve p= .01) değişkenlerinin anlamlı bir şekilde anne istihdam suçluluğunu yordadığı tespit edilmiştir. Diğer bir demografik değişken olan gelir düzeyinin ise anne istihdam suçluluğunun anlamlı bir yordayıcısı olmadığı gözlemlenmemiştir.

Tartışma

Bu araştırma kapsamında elde edilen bulgular anne istihdam suçluluğunun içselleştirilmiş cinsiyetçiliğin benlik kaybı/ içselleştirilmiş güçsüzlük, kendini nesneleştirme, deragosyon ve erkeği önceleme alt boyutlarıyla pozitif yönde ilişkili olduğunu göstermiştir. Yine içselleştirilmiş cinsiyetçiliğin alt

boyutlarından içselleştirilmiş güçsüzlük/benlik kaybı ve kendini nesneleştirmenin anne istihdam suçluluğunu anlamlı düzeyde yordadığı saptanmıştır. Anneliğin biyolojik mi olduğu yoksa sosyolojik temelli bir olgu mu olduğunu uzun süredir tartışılmakla birlikte günümüzde anneliğin daha çok sosyal temele dayanan yani toplum tarafından inşa edilen bir olgu olduğu fikri kabul görmektedir (Glenn, 1994). Bu araştırmadan elde edilen sonuçlar literatürde yer alan ve geleneksel cinsiyet rolleriyle uyumlu olarak mükemmel anne olma baskısı yaşayan kadınların daha fazla suçluluk hissetmesine yönelik sonuçlarla (Maclean vd., 2021; Neff, 2021) uyumludur. Çalışan annelerdeki suçluluk duygularının incelendiği çalışmalarda bu suçluluk duygularında geleneksel toplumsal cinsiyet rollerinin ve cinsiyet eşitsizliğinin rolü vurgulanmaktadır (Collins, 2021; Maclean vd., 2021; Meeussen & Van Laar, 2018; Öke Karakaya vd., 2021) ve bu çalışmayla annelerdeki istihdam suçluluğunun cinsiyetçiliğin içselleştirilmesiyle olan ilişkisi ortaya konularak bu çıkarımlar desteklenmiştir.

İçselleştirilmiş cinsiyetçiliğin alt boyutlarından biri olan içselleştirilmiş güçsüzlük/benlik kaybı ile anne istihdam suçluluğu arasında istatistiksel pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu ve içselleştirilmiş güçsüzlük/benlik kaybı alt boyutunun anne istihdam suçluluğunun anlamlı bir yordayıcısı olduğu belirlenmiştir. Literatürde kadınların anne olduklarında kendi kimliklerine yönelik algılarının değişebildiği (Baraitser, 2006; Nicolson, 1999; Salmela-Aro vd., 2000; Steinberg, 2005) ve benlik algıları ile ilgili değişiklikler olabileceğine (Ali vd., 2013) yönelik çalışmalar bulunmaktadır. Benlik kaybı, kadınların başkalarının ihtiyaçlarını karşılamak için kendi ihtiyaçları ve isteklerinden vazgeçtikleri ve hatta buna ilişkin farkındalıklarını kaybettikleri durumlara işaret etmektedir (Bearman vd., 2009). Kadınlara toplum içerisinde mükemmel bir eş ve anne rolünün içerisinde şefkatli, fedakâr, affedici ve kendini adanmış olması öğretilmekte (kaNdIondlo, 2011) ve aşırı fedakârlık benlik kaybını beraberinde getirebilmektedir. Özellikle annelik söz konusu olduğunda kadın kendi kimliği ile ideal annelik kimliği arasında kalabilmekte ve kendini acımasızca dayatan kötü anne hayaleti kadınların ideal anneliği içselleştirmesine yol açabilmektedir (Badinter, 2010). Güçsüzlüğün içselleştirilmesi ise cinsiyetçiliğin hiyerarşik yapısının gücü kadın ve erkekler arasında orantısız dağıtması ve kadınları kaynaklara, statüye, ekonomik avantajlara, kendi kaderini belirleme ve güvenliğe erişimde erkeklere oranla dezavantajlı bir pozisyona yerleştirmesi ile bağlantılıdır (Bearman & Amrhein, 2014). Kadınların yaşam içerisinde neyi hak edip neyi etmedikleri ve neyi yapıp neyi yapamayacakları konusundaki düşük beklentileri pekiştirmektedir (Bearman vd., 2009). Sonuç olarak kadınlar ve özellikle anneler kadınlar cinsiyet kalıp yargılarına göre davranmamanın getirebileceği bedellerden kaçınmak için güçsüzlüğü içselleştirirken bencil olarak damgalanmaya karşı da bir savunma stratejisi olarak aşırı fedakârlık ve buna bağlı olarak ortaya çıkan benlik kaybını içselleştirebilmektedirler (Bozkur, 2020). Çalışan kadınların kendilerini ideal anneden olmaktan uzak algıladıklarında daha yüksek düzeyde suçluluk duymalarının (Maclean vd., 2021) ve kadınlar annelik beklentilerini yerine getirmek için kariyer hedeflerini düşürebilmelerinin (Meeussen & Van Laar, 2018) benlik kaybı/içselleştirilmiş güçsüzlük boyutu ile anne istihdam suçluluğu arasındaki bağlantıyı gösteren araştırma sonuçlarımızla paralel olduğu düşünülmektedir.

Yine cinsiyetçiliğin alt boyutlarından biri olan kendini nesneleştirme ile anne istihdam suçluluğu arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmış ve kendini nesneleştirmenin anne istihdam suçluluğunun anlamlı bir yordayıcısı olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar Beech ve diğerleri, (2020) tarafından yayımlanan ve 20 makalenin sonuçlarını içeren sistemik analiz çalışması tarafından da desteklenmektedir. Benzer olarak Neff (2021) cinsiyetli bir toplumda annelerin nesneleşmesinin cinsiyetçilik, kendini nesneleştirme, sosyal karşılaştırma, sosyal medya ve görünüm kontrolü inançları ile ilişkili olduğunu savunmakta ve annelerin kendini nesneleştirmesinde beklentilere uyma baskısının rolünden bahsetmektedir. Medyada mutlu ve fit annelerin ideal iyi anne olarak sunulmasının (Bozkur & Taylan, 2020) da annelerdeki kendini nesneleştirmeyi arttırdığı düşünülmektedir. Artan kendini nesneleştirmenin ise imkânsız annelik standartlarının yerine getirilememesinden kaynaklanan suçluluk ve utanç duygularıyla (Neff, 2021) ve annelerde depresif belirtiler, yeme bozuklukları ve beden utancıyla ilişkili olduğu belirtilmektedir (Beech vd., 2020). Yani toplumsal cinsiyetin bedene yönelik standartları (fit olmak, bakımlı olmak vb.) ve aşırı annelik standartlarının baskısı altında kalan çalışan kadınlarda kendini nesneleştirme suçluluk duygularını açıklayan bir faktör olarak ön plana çıkmaktadır.

Çalışmada derogasyon ve erkeği önceleme alt boyutları anne istihdam suçluluğu ile pozitif yönde ve düşük düzeyde ilişkili çıkmış ancak istihdam suçluluğunun anlamlı bir yordayıcısı olmadıkları saptanmıştır. Kadınlar arası rekabet ise anne istihdam suçluluğu ile ilişkili bulunmamıştır. Bu boyutlar karar verme gücünü erkeğe bırakma ve kadınları toplumsal cinsiyet kalıplarına göre yargılamaya işaret eden (Bearman & Amrhein, 2014; Bozkur, 2020) daha geleneksel bir bakış açısına işaret etmektedir. Anne suçluluğu ve özelde de anne istihdam suçluluğu cinsiyetçiliğin daha çok annelik rollerine atfedilen bakım, ilgi, fedakârlık ve bunları eksik yapmaktan kaynaklanan duygulara vurgu yapmaktadır. Yine anneliğin bedensel yönü ve cinsiyetçi beden algısının kesişim noktaları bulunmaktadır. Ancak derogasyon, erkeği önceleme ve kadınlar arası rekabete ilişkin cinsiyetçilik biçimleri cinsiyetçiliğin annelik kimliğinin dışındaki alanlarına işaret etmektedir. Bu boyutların anne istihdam suçluluğunu yordamamalarında bu etmenlerin rolünün olduğu düşünülmektedir.

Çalışmada haftalık çalışma saati, çocuk sayısı gibi bazı demografik özellikler de anne istihdam suçluluğu ile ilişkili bulunmuştur. Haftalık çalışma saati arttıkça anne suçluluğu artmaktadır. Bu sonuç daha uzun çalışan annelerde suçluluk duygusunun daha yoğun olduğu (Collins, 2021) sonucu tarafından desteklenmektedir. Bu, annelerin çocukları ile zaman geçirmek için daha az vakit bulması ile açıklanabilir. Yeni anneciliğin “iyi annelerin” benliklerinin fiziksel, duygusal ve psikolojik yönlerini kesintisiz olarak çocuklarına adanmaları gerektiği söyleminin (Douglas & Michaels, 2005) de daha uzun süre çalışan annelerde suçluluğun artmasında rol oynayabileceği düşünülmektedir. Gelir durumu ise annelerin istihdam suçluluğunun anlamlı bir yordayıcısı değildir. Bu çalışmada, annelerin sahip oldukları çocuk sayısı arttıkça anne suçluluğu puanında azalma görülmüştür. Çocuk sayısının anne suçluluğu ile arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalar çelişen sonuçlar raporlamıştır. Çocuk sayısını ailedeki toplam kişi sayısı olarak ele alan çalışmalar çalışan annelerin iş ile aile arasındaki dengeyi kurmakta zorlandığını belirtmektedir (Cartwright, 1978; Keith & Schafer, 1980). Diğer taraftan anne suçluluğunun çocuk sayısına göre değişmediğine yönelik sonuçlar (Mann & Thornburg, 1987; Sánchez-Rodríguez vd., 2019) literatürde yer almaktadır. Bu çalışmada ortaya çıkan sonuçlar kültürel farklarla açıklanabilir. Özellikle daha büyük çocukların kardeşlerinin sorumluluğunu anneye paylaşması ve annelerin çocuk sayısı 1’den fazla olduğunda daha çok deneyim kazanarak suçluluklarının azalması da olasıdır. Ancak daha derinlemesine bilgi elde etmek için nitel çalışmaların yapılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

Yazar Katkı Oranı

Yazarlar, çalışmaya eşit oranda katkı sunmuşlardır.

Etik Beyan

“Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesinde” yer alan tüm kurallara uyulmuş ve yönergenin ikinci bölümünde yer alan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemlerden” hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Çatışma Beyanı

Yazarlar çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmadığını beyan etmektedirler.

References

- Aarntzen, L., Derk, B., van Steenberg E., Ryan M., & van der Lippe T. (2019). Workfamily guilt as a straitjacket: An interview and diary study on consequences of mothers' work-family guilt. *Journal of Vocational Behavior, 115*, 1–15. doi: <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2019.103336>
- Ali, D. S., Hall, M. E. L., Anderson, T. L., & Willingham, M. M. (2013). "I became a mom": Identity changes in mothers receiving public assistance. *Journal of Social Service Research, 39*, 587–605. <https://doi.org/10.1080/01488376.2013.801391>
- Badinter, E. (2010). *Kadınlık mı, annelik mi?* (A. Ekmekci, Çev.). İletişim Yayınları.
- Baraitser, L. (2006). Oi mother, keep ye' hair on! Impossible transformations of maternal subjectivity. *Studies in Gender and Sexuality, 7*, 217–238. https://doi.org/10.2513/s15240657sgs0703_1
- Barnett, W. S. (2001). *School reform proposals: The research evidence*. Education Policy Studies Laboratory, University of Arizona.
- Baumeister, R. F., Stillwell, A. M., & Heatherton, T. F. (1994). Guilt: An interpersonal approach. *Psychological Bulletin, 115*(2), 243–267. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.115.2.243>
- Bearman, S., & Amrhein, M. (2014). Girls, women, and internalized sexism. J. R. David (Ed.), *Internalized oppression: The psychology of marginalized groups* (pp. 191–225). Springer Publishing Company.
- Bearman, S., Korobov, N., & Thorne, A. (2009). The fabric of internalized sexism. *Journal of Integrated Social Sciences, 1*(1), 10–47.
- Beauvoir, S. (1993). *Kadın ikinci cins "evlilik çağı"* (B. Onursal, Çev.). Payel Yayınevi.
- Beech, O. D., Kaufmann, L., & Anderson, J. (2020). A systematic literature review exploring objectification and motherhood. *Psychology of Women Quarterly, 44*(4), 521–538. <https://doi.org/10.1177/0361684320949810>
- Borelli, J. L., Nelson, S. K., River, L. M., Birken, S. A., & Moss-Racusin, C. (2017). Gender differences in work-family guilt in parents of young children. *Sex Roles, 76*(5), 356–368. <https://doi.org/10.1007/s11199-016-0579-0>
- Bozkur, B. (2020). Developing Internalized Sexism Scale for Women: A validity and reliability study. *International Journal of Eurasian Education and Culture, 5*(11), 1981–2028. <http://dx.doi.org/10.35826/ijoecc.289>
- Bozkur, B., & Taylan, A. (2020). Medyada annelik temsili: Anaakım ve alternatif medyada anneliğin sunumuna yönelik karşılaştırma. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 34*, 45–65. <https://doi.org/10.31123/akil.781227>
- Capodilupo, C. M. (2017). Internalized sexism. In K. L. Nadal (Ed.), *The SAGE encyclopedia of psychology and gender* (pp. 949–951). SAGE Publications
- Cartwright, L. K. (1978). Career satisfaction and role harmony in a sample of young women physicians. *Journal of Vocational Behavior, 12*(2), 184–196. [https://doi.org/10.1016/0001-8791\(78\)90033-7](https://doi.org/10.1016/0001-8791(78)90033-7)
- Chodorow, N. J. (1978). *The reproduction of mothering: Psychoanalysis and the sociology of gender*. Univ of California Press.
- Collins, C. (2021). Is maternal guilt a cross-national experience?. *Qualitative Sociology, 44*(1), 1–29. <https://doi.org/10.1007/s11133-020-09451-2>

- Constantinou, G., Varela, S., & Buckby, B. (2021). Reviewing the experiences of maternal guilt—the “Motherhood Myth” influence. *Health Care for Women International*, 42(4-6), 852–876. <https://doi.org/10.1080/07399332.2020.1835917>
- Douglas, S. J., & Michaels, M. (2005). *The mommy myth: The idealization of motherhood and how it has undermined women*. Free Press.
- Dunford, E., & Granger, C. (2017). Maternal guilt and shame: Relationship to postnatal depression and attitudes towards help-seeking. *Journal of Child and Family Studies*, 26(6), 1692–1701. <https://doi.org/10.1007/s10826-017-0690-z>
- Elvin-Nowak, Y. (1999). The meaning of guilt: A phenomenological description of employed mothers' experiences of guilt. *Scandinavian Journal of Psychology*, 40(1), 73–83. <https://doi.org/10.1111/1467-9450.00100>
- Field, A. (2009). *Discovering statistics using SPSS*. Sage Publication.
- George, D., & Mallery, P. (2003). *Frequencies. SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference*. Allyn & Bacon.
- Glavin, P., Schieman, S., & Reid, S. (2011). Boundary-spanning work demands and their consequences for guilt and psychological distress. *Journal of Health and Social Behavior*, 52(1), 43–57. <https://doi.org/10.1177/0022146510395023>
- Glenn, E. N. (1994). Social constructions of mothering: A thematic overview. In E. Glenn, N. Glenn, G. Chang, & L. Forcey (Eds.), *Mothering: Ideology, experience, and agency* (pp. 1–29). Routledge.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2014). *Multivariate data analysis*. Pearson.
- Henderson, A., Harmon, S., & Newman, H. (2016). The price mothers pay, even when they are not buying it: Mental health consequences of idealized motherhood. *Sex Roles*, 74(11), 512–526. <https://doi.org/10.1007/s11199-015-0534-5>
- kaNdIondlo, M. (2011). When sacrificing self is the only way out: A tribute to my mother. *Agenda*, 25(1), 15–21. <https://doi.org/10.1080/10130950.2011.575576>
- Keith, P. M., & Schafer, R. B. (1980). Role strain and depression in two- job families. *Family Relations*, 29, 83–488. <https://doi.org/10.2307/584462>
- Liss, M., Schiffrin, H. H., & Rizzo, K. M. (2013). Maternal guilt and shame: The role of self-discrepancy and fear of negative evaluation. *Jornal of Child Family Studies*, 22, 1112–1119 (2013). <https://doi.org/10.1007/s10826-012-9673-2>
- Loeb, S., Fuller, B., Kagan, S. L., & Carrol, B. (2004). Child care in poor communities: Early learning effects of type, quality, and stability. *Child Development*, 75(1), 47–65. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2004.00653.x>
- Maclea, E. I., Andrew, B., & Eivers, A. (2021). The motherload: Predicting experiences of work-interfering-with-family guilt in working mothers. *Journal of Child and Family Studies*, 30(1), 169–181. <https://doi.org/10.1007/s10826-020-01852-9>
- Mann, M. B., & Thornburg, K. R. (1987). Guilt of working women with infants and toddlers in day care. *Early Child Development and Care*, 27(3), 451–464. <https://doi.org/10.1080/0300443870270304>
- Marsiglio, W., Day, R., & Lamb, M. E. (2000). Exploring fatherhood diversity: Implications for conceptualizing father involvement. *Marriage and the Family Review*, 29, 269–293. https://doi.org/10.1300/J002v29n04_03

- Meeussen, L., & Van Laar, C. (2018). Feeling pressure to be a perfect mother relates to parental burnout and career ambitions. *Frontiers in Psychology, 9*, 1–13. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.02113>
- Neff, T. C. (2021). *Moms aren't people: Constructing a theory of maternal objectification* [Unpublished doctoral dissertation]. Biola University.
- Nicolson, P. (1999). Loss, happiness, and postpartum depression: The ultimate paradox. *Canadian Psychology, 40*, 162–178. <https://doi.org/10.1037/h0086834>
- O'Brien, H., & Lynn, D. (2010). New momism. In A. O'Reilly (Ed.), *Encyclopedia of motherhood* (pp. 915–916). SAGE Publications.
- Öke Karakaya, P., Sönmez, S., & Aşık, E. (2021). A phenomenological study of nurses' experiences with maternal guilt in Turkey. *Journal of Nursing Management, 29*(8), 2515–2522. <https://doi.org/10.1111/jonm.13401>
- Ollo-López, A., & Goñi-Legaz, S. (2017). Differences in work–family conflict: Which individual and national factors explain them? *The International Journal of Human Resource Management, 28*(3), 499–525. <https://doi.org/10.1080/09585192.2015.1118141>
- Poduval, J., & Poduval, M. (2009). Working mothers: How much working, how much mothers, and where is the womanhood?. *Mens Sana Monographs, 7*(1), 63–79. <https://doi.org/10.4103/0973-1229.41799>
- Rich, A. (1995). *Of woman born: Motherhood as experience and institution*. WW Norton & Company.
- Rotkirch, A., & Janhunen, K. (2010). Maternal guilt. *Evolutionary Psychology, 8*(1), 90–106. <https://doi.org/10.1177/147470491000800108>
- Salmela-Aro, K., Nurmi, J., Saisto, T., & Halmesmäki, E. (2000). Women's and men's personal goals during the transition to parenthood. *Journal of Family Psychology, 14*, 171–186. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.14.2.171>
- Sánchez-Rodríguez, R., Orsini, É., Laflaquière, E., Callahan, S., & Séjourné, N. (2019). Depression, anxiety, and guilt in mothers with burnout of preschool and school-aged children: Insight from a cluster analysis. *Journal of Affective Disorders, 259*, 244–250. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2019.08.031>
- Shonkoff, J. P., & Phillips, D. A. (Eds.). (2000). *From neurons to neighborhoods: The science of early childhood development*. National Academy Press.
- Steinberg, Z. (2005). Donning the mask of motherhood: A defensive strategy, a developmental search. *Studies in Gender and Sexuality, 6*, 173–198. <https://doi.org/10.1080/15240650609349273>
- Sutherland, J. A. (2010a). Mothering, guilt and shame. *Sociology Compass, 4*(5), 310–321. <https://doi.org/10.1111/j.1751-9020.2010.00283.x>
- Sutherland, J. A. (2010b). Guilt. In A. O'Reilly (Ed.), *Encyclopedia of motherhood* (pp. 471–475). Sage Publications.
- Swim, J. K., & Hyers, L. L. (2009). Sexism. In T. D. Nelson (Ed.), *Handbook of prejudice, stereotyping and discrimination* (pp. 407–430). Psychology Press.
- Yüce-Selvi, Ü., & Kantaş, Ö. (2019). The psychometric evaluation of the maternal employment guilt scale: A development and validation study. *The Journal of Industrial Relations & Human Resources, 21*(1), 27–52. <https://doi.org/10.4026/iscuc.543449>